

WekoWijzer

1. Voorwoord; Uitspraken van de Protestcommissie
6. Vragen aan het bondsbureau
9. Kerstpuzzels; Het spelen van verkeerde spellen
10. Het WBF Laws Committee in Veldhoven
13. Overzicht van wijzigingen in 2^e druk Spelregelboekje
14. Commentaar bij het CLB-examen van september 2011
15. Niet gespeeld of gemiddelde-plus?
15. Arbitrale scores in het NBB-Rekenprogramma
19. Gewogen scores, artikel 12C1(c)
22. Antwoorden van de kerstpuzzels

31e jaargang
nr. 122
winter 2011

Voorwoord

door Ad Cosijn

Beste lezer,

Een gevarieerd nummer deze keer. Dat mag ook wel, nadat we door alle WK-beslommeringen het najaarsnummer hebben moeten overslaan.

In dit nummer vindt u eerst onze vaste rubrieken: de protestuitspraken en de vragen aan het bondsbureau. Als experiment een bijzondere kerstpuzzel, waarvan ik hoop dat deze u niet teveel hoofdbreken zal bezorgen. De oplossingen staan achter in dit nummer.

Degenen die zich uitgedaagd voelen wens ik veel plezier bij het oplossen.

Ook dit jaar heeft de WBF Laws Committee weer een aantal besluiten genomen waarover voorzitter Ton Kooijman u inlicht. Een van de besluiten betreft een voetnoot die aan artikel 25A van de spelregels is toegevoegd. Omdat er een nieuwe druk van het spelregelboekje

nodig is kunnen we deze voetnoot daarin meteen opnemen. Tevens maken we van de gelegenheid gebruik een aantal kleine onjuistheden te corrigeren die in de eerste druk waren geslopen. Een overzicht hiervan vindt u in dit nummer. Ad van 't Hoenderdal behandelt vervolgens enkele vragen uit het tweede CLB-examen.

Uw bijzondere aandacht vragen we voor een serie bijdragen die allemaal te maken hebben met arbitrale scores. We hopen hiermee duidelijkheid te verschaffen over dit lastige onderdeel uit de arbiterspraktijk.

We ronden af met een aanvulling op ons themanummer over schudmachines van afgelopen zomer. De tekst staat al een tijdje op de NBB-website maar die willen we de lezer van dit periodiek niet onthouden.

Rest mij u namens de Weko als altijd plezierige feestdagen en een goed Nieuwjaar toe te wensen.

Uitspraken van de Protestcommissie

Spelbeschrijvingen door Marc van Beijsterveldt

Protest nr. 11-11

Tweede Divisie viertallencompetitie

Spel 6

♠ 3

O / OW

♥ A V 10 9 5 4

♦ 10 8

♣ H V 5 2

♠ A 10 5 2

♥ 6 3

♦ A 7 5

♣ A B 4 3

N

W

O

Z

♠ H V 8 6 4

♥ 8 2

♦ H V B 9 6 4

♣ —

♠ B 9 7

♥ H B 7

♦ 3 2

♣ 10 9 8 7 6

Biedverloop

West

Noord

Oost

Zuid

—

—

1♦

pas

1♠

4♥

5♣

5♥

6♣

pas

6♠

pas

pas

pas

Uitkomst: ♣H;

Tafelresultaat: 6♠ +1

andere tafel 4♠ +1.

Na afloop van het bieden, op het moment dat noord uit wil komen, meldt oost dat 5♣ bedoeld was als azenvragen. Nadat noord is uitgekomen, vraagt oost aan zijn partner of 5♣ systematisch niet Exclusion behoort te zijn. Als oost dat zou hebben gezegd (i.p.v. azen vragen), zou noord nooit met ♣H gestart zijn, zo verklaart hij. Die start is dan gezien het bieden normaal omdat een klaverenrenonce in de dummy verwacht kan worden.

De wedstrijdleader stelt vast dat OW geen duidelijke afspraken hebben over het 5♣-bod. Oost heeft ongevraagd uitleg gegeven en heeft daarbij onduidelijke afspraken niet gemeld. De WL vindt dat hij in dat geval niet zijn hele kaart hoeft te vertellen, ziet dus geen overtreding en laat de score staan. NZ zijn het daarmee niet eens en gaan in protest.

De Protestcommissie komt tot de volgende **uitspraak**:

Protest aangetekend tegen de behandeling van een uitleg van een bod niet overeenkomend met de bestaande afspraken.

Door de protesterende partij wordt geclaimd dat NZ onvoldoende inzicht hebben gekregen in de betekenis van het bieden van OW en

dat noord daardoor mogelijk verkeerd is uitgekomen. Zij vinden de verklaring van de arbiter niet afdoende.

Het protest wordt toegekend omdat de PK van mening is dat de uitspraak van de arbiter niet duidelijk genoeg is geweest.

De wedstrijdleider heeft vastgesteld dat OW geen afspraak hebben omtrent de betekenis van het 5♣-bod. Daarnaast is vastgesteld dat oost heeft getracht om de in zijn ogen bestaande afspraak in twee stappen te vertellen. Eerst voor de uitkomst (het juiste moment) en daarna tijdens het spelen (te laat). West heeft zich er voor de uitkomst niet over uitgesproken.

De PK stelt vast dat er geen afspraak van Oost-West omtrent het 5♣-bod bestaat, en dat dus noch een alert noch een (ongevraagde) uitleg op zijn plaats zijn.

De ongevraagde uitleg van oost is in eerste instantie onjuist maar uit nader onderzoek is gebleken dat dit niet leidt tot een op dit spel minder goede uitkomst.

De beslissing van de arbiter wordt gehandhaafd zij het met wijziging van de gronden. Toegevoegd wordt een straf voor het viertal van OW ter grootte van 1 WP vanwege het geven van rommelige en deels onjuiste uitleg. Het protestgeld wordt getourneerd.

Noot 1. Er is geen afspraak tussen Oost en West omtrent het 5♣-bod. Oost legt zijn eigen bieden uit, wat gewenst is indien hij er echt van is overtuigd dat er een afspraak zou moeten bestaan.

Noot 2. Bij onderzoek onder spelers van vergelijkbaar niveau is gebleken dat het toevoegen van de uitleg "azenvragen" leidt tot een vermindering van het aantal spelers dat met klaveren start ten gunste van de start met harten, er is dus geen nadeel veroorzaakt door deze opmerking.

Noot 3. Er is een zeer groot verschil tussen azenvragen en Exclusion Blackwood. Indien Noord recht gehad zou hebben op deze informatie zou er zeker een scorecorrectie hebben plaats gevonden, want na Exclusion start niemand met klaveren.

Noot 4. De straf voor Oost-West wordt opgelegd omdat Oost zijn bod essentieel onjuist uitlegt en daarnaast omdat in de ogen van de PK West onvoldoende heeft bijgedragen aan het opheffen van de onduidelijkheid omtrent de echte afspraken.

Protest nr. 11-12

Tweede Divisie parencompetitie

Spel 12 ♠ H 3
W / NZ ♥ A B 9 6 5 3
 ♦ B 4
 ♣ 10 3 2

♠ B ♥ H V 2 ♦ H V 8 5 3 ♣ 8 7 6 5	W Z	N O	♠ A 10 9 6 5 3 ♥ 8 4 ♦ A 10 2 ♣ H 4
--	----------------------	----------------------	--

♠ V 7 5 2
 ♥ 10 7
 ♦ 9 7 6
 ♣ A V B 9

Biedverloop

West	Noord	Oost	Zuid
1♦	1♥ ^A	doublet	2♠
pas	pas	doublet	pas
pas	3♥	doublet	pas
pas	pas		

Uitkomst: niet vermeld.

Tafelresultaat: 3♥! -1;
 andere tafel OW 2♠ +3.

Het 1♥-bod wordt gealerteerd en uitgelegd als transfer voor schoppen. Na het 2♠-bod van zuid weet noord dus dat zijn volgbod niet begrepen is, hij beschikt over ongeoorloofde informatie (o.i.). Als 2♠! naar hem wordt uitgepast, besluit hij te redden wat er te redden valt en biedt 3♥. Op dat moment wordt de wedstrijdleider geroepen. Zuid vertelt dat hij 1♥ verkeerd heeft uitgelegd.

Noord verdedigt zijn bieden door op te merken dat het een fitbid zou kunnen zijn, het toont dan schoppen met hartentolerantie. In dat geval gaat een hartencontract misschien niet zoveel down als een schoppencontract. OW merken daarbij op dat 2♠ niet is gealerteerd, dat noord er in eerste instantie op heeft gepast en dat er ook aan tafel geen melding van is gemaakt, fitbid komt pas op het protestformulier naar voren.

De WL stelt vast dat noord de o.i. heeft dat zuid zijn 1♥-bod verkeerd begrepen heeft (partner alerteerde) en dat hij dus moet handelen alsof zuids 2♠ echt en niet forcing is. Met Hx is er dus geen enkele reden, zo schrijft hij, zelfs niet na doublet, om 3♥ te bieden. NZ zijn het met die benadering niet eens en gaan in protest.

De Protestcommissie komt tot de volgende

uitspraak:

Protest aangetekend tegen de behandeling van een biedverloop na een op een vergissing gebaseerde alert.

Door de protesterende partij wordt gesteld dat de arbiter ten onrechte een bod van de overtreedende partij heeft afgekeurd.

Het protest wordt toegekend omdat op het protestformulier niets is vermeld omtrent het raadplegen van spelers (hoewel dit bij navraag wel is gedaan).

De wedstrijdleader heeft vastgesteld dat Zuid het 1♥-bod heeft gealtereerd en uitgelegd als een transfer naar schoppen. Dit is voor Noord een ongeoorloofde inlichting.

De wedstrijdleader heeft het 3♥-bod niet toelaatbaar geacht en heeft een vervangende score toegekend. De PK steunt deze beslissing aan de hand van een spelersraadpleging.

De vervangende score is niet aangevochten en wordt door de PK gehandhaafd hoewel hij door de gebrekkige notatie van het spel niet controleerbaar is.

De beslissing van de arbiter wordt gehandhaafd zij het met toevoeging van de vermelde spelersraadpleging.

Het protestgeld wordt geretourneerd.

Noot 1. De PK heeft via het systeemboek van Noord-Zuid vastgesteld dat de alert ten onrechte was.

Noot 2. Omdat er in het protest geen melding wordt gemaakt van een spelersraadpleging heeft de PK dit zelf nog een keer gedaan. Een aantal van de spelers die 2♠ als fitaangevend spelen, bieden meteen in de tweede biedronde 3♥, maar geen enkele speler doet dit in de derde ronde na het doublet. Hieruit concludeert de PK dat het 3♥-bod niet toelaatbaar is.

Noot 3: Het protestformulier vermeldt twee schoppen drieën en twee schoppen vijven terwijl de acht en de vier ontbreken wat een goede spelanalyse onmogelijk maakt. (Oost had in werkelijkheid ♠A109864, red.)

Het protestgeld wordt geretourneerd.

Protest nr. 11-13

Tweede Divisie viertallencompetitie

Spel 24 ♠ V 10 7 5

W / — ♥ A B

♦ A H 6 5 2

♣ A 6

♠ A 9 4 2

♥ 10 9 3

♦ V B 9 8 7

♣ 10

N O
W Z

♠ H

♥ V 7 6

♦ 10 4 3

♣ H 8 7 5 4 2

♠ B 8 6 3

♥ H 8 5 4 2

♦ —

♣ V B 9 3

Biedverloop

West	Noord	Oost	Zuid
pas	1♦	pas	1♠ ^A
pas	2SA	pas	3♣ ^A
pas	3SA ^A	pas	pas
pas			

Uitkomst: ♣4.

Tafelresultaat: 3SA = (ter discussie).

andere tafel: NZ 4♠ -1.

1♠ belooft een hartenkleur, 3♣ is relay en 3SA ontkent drie hartens en toont een vijfkaart ruiten.

Het spelen gaat als volgt:

W	N	O	Z	W	N	O
		♣4	♣V	♣10	♣A	
	♠10	♠H	♠3	♠2		
		♥V	♥2	♥3	♥A	
	♠5	♣2	♠B	♠A		
♦V	♦A	♦3	♠8			
	♣6	♣7	♣9	♦7		

De leider zegt nu '♥H..' waarop de dummy die kaart pakt. De leider zegt echter dat hij zijn zin nog niet heeft afgemaakt, hij wilde zeggen '♥H gaat de laatste slag maken'. Daartoe moet west worden ingegooid: twee keer schoppen, ♦H en ruiten voor west. Die mag twee ruitenslagen maken maar moet dan ♥H in de laatste slag laten maken.

Omdat OW vinden dat ♥H een gespeelde kaart is (de dummy heeft hem ook al opgepakt), wordt de wedstrijdleader om een oordeel gevraagd. Deze beslist dat de wijziging van een onopzettelijke aanduiding is toegestaan omdat de leider weet dat west geen klaveren meer heeft (art. 45C4b, 47). OW zijn het daarmee niet eens en leggen het geval voor aan de PK. Zij voeren o.m. aan dat

de leider zegt een claim gedaan te hebben maar dat heeft hij niet. Ze vinden dat de arbiter, die aan tafel een besluit heeft genomen, de artikelen en procedures niet goed zijn toegepast.

De Protestcommissie komt tot de volgende **uitspraak**:

Protest aangetekend tegen de behandeling van een al dan niet gespeelde kaart uit de dummy, waarbij de leider zegt een claim te hebben willen uitspreken.

Door de protesterende partij wordt gesteld dat de arbiter ten onrechte een volgens hen gespeelde kaart heeft laten wijzigen.

Het protest wordt toegekend omdat de PK van mening is dat bij de uitspraak van de arbiter niet de toepasselijke spelregels zijn vermeld.

De wedstrijdleider heeft vastgesteld dat de leider het woord "hartenheer" heeft uitgesproken waarop zowel de dummy als de tegenstanders meenden dat dit de aanduiding van een in de dummy aanwezige kaart was met de bedoeling om hem te spelen. De leider stelt echter dat dit het begin was van een claim met de (nog verder af te maken) zin "hartenheer maakt de laatste slag".

De wedstrijdleider heeft aan tafel vastgesteld dat hij het verhaal van de leider geloofwaardig acht en dat het strookt met de tot dan toe gevolgde speelwijze. In dat geval heeft de leider nooit de intentie gehad om een te spelen kaart aan te duiden en kan artikel 45 niet van toepassing zijn.

Er is sprake van het opeisen van de laatste slag, en dit opeisen is correct.

De beslissing van de arbiter wordt gehandhaafd zij het met wijziging van de gronden. Het protestgeld wordt getourneerd.

Noot 1. Het is voor de PK niet mogelijk om achteraf de geloofwaardigheid van de leider te toetsen anders dan op zuiver technische gronden. Daarin is geen reden om aan zijn verhaal te twijfelen. Indien de arbiter van mening is dat de verklaring van de leider dient te worden geloofd dan zal de PK dat verder niet beoordelen.

Noot 2. Een logisch gevolg van het volgen van het verhaal van de leider is dat we hier te maken hebben met het opeisen van de laatste slag volgens artikel 68.

Protest nr. 11-14

Voorronde Witte Huis Topcircuit

Spel 20 ♠ V 10 7

W / Allen ♥ H 9 3

♦ 7 4 3

♣ H B 6 5

♠ 8 6 2

♥ A 4 2

♦ H V 6 5

♣ V 10 4

W N
O
Z

♠ B 3

♥ V 10 6

♦ A 10 2

♣ A 9 8 7 2

♠ A H 9 5 4

♥ B 8 7 5

♦ B 9 8

♣ 3

Biedverloop

West	Noord	Oost	Zuid
pas	pas	1♣	1♠
2♠	doublet	3♣	pas
pas	pas	pas	

Uitkomst: ♠x.

Tafelresultaat: 3♣ -1.

Het probleem op dit spel is dat noord zijn doublet aan oost heeft uitgelegd als take-out. De leider verwacht nu harten en ruiten (en dus korte(re) klaveren) in noord, speelt ♣A en klaveren na en gaat één down. Oost vraagt de wedstrijdleider naar het spel te kijken want hij vraagt zich af of hij de juiste uitleg heeft gekregen. Het doublet zou in deze situatie bijvoorbeeld een tophonneur in schoppen kunnen beloven (zuid is schoppen gestart) en een 4333-verdeling met vier klaveren is wel het laatste wat hij verwacht.

NZ zeggen geen afspraak op papier te hebben. Noord verklaart zijn bieden door te zeggen dat het doublet oost verplicht wat te bieden (hij kan moeilijk passen na het doublet). Als zuid, over oosts veronderstelde bod, vrijwillig nog biedt, kan noord 3♠ bieden en daarmee een inviterende hand aangeven. Past zuid dan kan noord ook passen.

De wedstrijdleider legt het spel voor aan een vijftal goede spelers. Zij verwachten niet een dergelijk klaverenbezit bij noord en gaan ook vrijwel allemaal down. Met een andere uitleg (het doublet geeft een schoppenhonneur aan) zullen ze allemaal het contract maken door ♣V voor te spelen waarna maar één klaverenslag verloren gaat.

Op grond daarvan, en omdat de WL bij gebrek aan bewijs van het tegendeel moet uitgaan van verkeerde uitleg (art. 21B1b), beslist de WL

een A.S. vast te stellen van 3♣ precies gemaakt (art. 12C1a).

Nadat de beslissing is meegedeeld, produceren NZ alsnog een systeemboek met daarin de afspraak dat het doublet in deze situatie take-out is. De wedstrijdleader besluit op basis van deze nieuwe informatie het spel voor te leggen aan de Protestcommissie die, omdat de zgn. snelrechtprocedure van kracht is opdat aan het einde van de dag de prijzen kunnen worden uitgereikt, ter plekke een beslissing neemt.

Omdat het om een snelrechtprocedure gaat, is er geen schriftelijke **uitspraak**.

De PK beslist dat de leider de systematisch goede uitleg heeft gekregen en er dus door NZ geen overtreding is begaan. De grond voor het wijzigen van de score vervalt dus; het tafelresultaat wordt hersteld.

Protest nr. 11-15

Tweede Divisie viertallencompetitie

Spel 19 ♠ A V 6 2
Z / OW ♥ A H V 7 5
 ♦ 7 2
 ♣ B 7

♠ B 10 9 5 ♥ 9 4 2 ♦ H 6 5 ♣ A 10 8	W N O Z	♠ 3 ♥ — ♦ A 10 9 8 4 ♣ H V 9 6 5 3 2
--	--	---

♠ H 8 7 4
♥ B 10 8 6 3
♦ V B 3
♣ 4

Biedverloop

<i>West</i>	<i>Noord</i>	<i>Oost</i>	<i>Zuid</i>
—	—	—	2♣ ^A
pas	2♦ ^A	pas	2♥
pas	4♥	pas	pas
pas			

Uitkomst: ♠B.

Tafelresultaat: 4♥ C.

andere tafel: NZ 5♥ -2.

Zowel 2♣ als 2♦ zijn gealerteerd. OW vragen niet naar de betekenis maar kijken op de OW-systeemkaart. Daarop staat op de voorzijde dat 2♣ 'semi to game forcing or weak 54 majors (not vuln 44)' betekent. Op de binnenzijde staat echter 'weak HA (4 card + other), or SF in suit or bal 19-20 or 23-24'. De afspraak van NZ is zoals op de voorkant staat, dus harten en schoppen.

Na afloop van het spelen roepen OW de arbiter. Hoe ze er achter gekomen zijn dat de uitleg niet klopte, is niet duidelijk (zuids hand voldoet immers aan de omschrijving die ze hebben gezien). Oost verklaart dat met de juiste uitleg (harten en schoppen) het aantrekkelijker is om iets, bijv. 4SA, te bieden over 4♥. De wedstrijdleader legt de oosthand voor aan een aantal spelers: iets meer dan de helft biedt 4SA, de rest 5♣. Voor de wedstrijdleader is dat voldoende om de score aan te passen. Hij gaat er daarbij van uit dat NZ nog zullen doorbieden en stelt een arbitrale score vast van 5♥! -1.

Daarmee zijn NZ het niet eens en ze gaan in protest. Ze geven toe dat hun systeemkaart onjuist is maar, zo zeggen ze, het ligt nogal voor de hand met de oosthand iets te bieden. Het zal wellicht een willekeurig tweekleurenspeel aangeven maar west zal nooit meteen 5♠ bieden zodat OW goed terecht zullen komen.

Daarnaast voeren ze aan dat de WL niet aan andere spelers heeft voorgelegd wat ze met de oosthand zouden bieden als zuids opening harten en een andere kleur zou beloven, m.a.w. de situatie aan tafel; de slechte OW-score is volgens hen m.n. te wijten aan oosts passiviteit.

De Protestcommissie komt tot de volgende **uitspraak**:

Protest aangetekend tegen de behandeling van een biedverloop op basis van een onjuist ingevulde systeemkaart.

Door de protesterende partij wordt gesteld dat de arbiter onvoldoende vragen heeft gesteld bij de spelersraadpleging.

Het protest wordt toegekend omdat de PK ook van mening is dat de arbiter meer vragen had moeten stellen.

De wedstrijdleider heeft vastgesteld dat de systeemkaarten van Noord-Zuid onjuist zijn ingevuld waarbij de inhoud van de binnenzijde afwijkt van de voorzijde en daarmee van de werkelijke afspraken. Daar Oost-West de binnenzijde van deze systeemkaarten hebben geraadpleegd bij het bieden is er sprake van onjuiste informatie. De werkelijke afspraak van Noord-Zuid is een deelverzameling van

de afspraak zoals die onjuist is vermeld op de systeemkaart.

De wedstrijdleider heeft bij een spelersraadpleging vastgesteld dat er na het verkrijgen van de juiste informatie door alle geraadpleegde spelers wordt geboden.

De PK heeft bij een extra spelersraadpleging vastgesteld dat ook met de onjuiste informatie zoals verkregen uit de systeemkaart door alle spelers wordt geboden.

Er is derhalve geen verband tussen de overtreding en het op het spel behaalde resultaat. De beslissing van de arbiter wordt niet gehandhaafd.

Het resultaat op het spel wordt vastgesteld op het werkelijk aan tafel behaalde resultaat, NZ 4♥ precies gemaakt, +420.

Het protestgeld wordt geretourneerd.

Noot 1. In dit geval liggen de juiste en de onjuiste informatie relatief dicht bij elkaar, het is dan ook noodzakelijk om beide in een spelersraadpleging mee te nemen.

Noot 2. De PK heeft de spelers nog gevraagd of zij het makkelijker zouden vinden om tot bieden te komen indien de tweede kleur altijd schoppen zou zijn, maar de spelers gaven allen aan dat dit voor hen geen duidelijk verschil zou maken.

Vragen aan het bondsbureau

door Ad Cosijn

Verplicht passen?

Vraag

We hebben bij onze bridgeclub met de arbiters de volgende casus besproken en afgesproken dat eens centraal na te vragen.

Het bieden begint:

West	Noord	Oost	Zuid
—	—	—	pas
1♦	doublet	2♦	

Zuid zit nu aan de paskaart, maar haalt deze niet uit het bakje en legt dan 2♥ neer.

Protest van OW. Noord roept de arbiter erbij. De arbiter kijkt in de kaarten van zuid, na uitleg van alle spelers wat er is gebeurd. Hij beslist dat 2♥ van tafel moet, dat zuid in plaats daarvan moet passen en dat NZ niet verder mogen bieden. Er wordt dus 2♦ door west gespeeld.

Noord heeft na de zitting protest ingediend omdat hem verboden werd verder te bieden. Artikel 16 legt Noord geen verbod op om te passen.

Zuid heeft een vierkaart harten en zeven punten. Als noord wel mag bieden, legt hij na 2♦ weer een doublet (14-15 punten. Hij heeft zelf o.a. ook een vierkaart harten).

Zuid mag dan ook weer bieden en biedt dan 2♥. Mag noord nu (met nog een singleton in de hand) 4♥ bieden??? Dat ging de arbiters eigenlijk wel te ver!!!!

Antwoord

Hier gaat iets fundamenteel mis. Als zuid in zijn bakje aan het paskaartje zit maar deze niet heeft gepakt, is er geen bieding gedaan en mag zuid dus gewoon alsnog 2♥ bieden. Wel heeft noord de ongeoorloofde inlichting dat zuid wellicht overwoog te passen op 2♦. Noord staat het vervolgens vrij om 4♥ te bie-

den als zuid 2♥ mag bieden, sterker nog, nu je de ongeoorloofde inlichting hebt dat je partner een pas overwoog zou het juist incorrect zijn om voor de zekerheid nu maar te passen als je normaal altijd 4♥ zou bieden.

Als zuid eerst past op 2♦ en dan na een doublet van noord alsnog 2♥ biedt, wordt een 4♥-bod van noord een andere zaak. Nu weet je dat zuid wat moet hebben omdat hij van plan was meteen 2♥ te bieden maar dat dat door de arbiter is verboden. Dan is 4♥ juist weer gebruik maken van de informatie dat zuid eigenlijk 2♥ had willen bieden i.p.v. pas. (Dat 4♥ bieden met veertien punten, een vierkaart harten en een singleton ook dan overboden is, is een andere zaak.)

Een en ander illustreert waarom het verplicht laten passen van zuid op 2♦ onjuist is; er ontstaat nu een onmogelijke situatie voor NZ. De wedstrijdleader doet er goed aan op dit spel alsnog artikel 82C toe te passen en op dit spel voor beide partijen gemiddelde-plus vast te stellen.

Naschrift

Gevallen zoals deze zijn zeker voor minder ervaren wedstrijdleaders vaak erg lastig te beoordelen. De beste aanpak is om het stap voor stap te benaderen. Allereerst moeten we vaststellen of zuid nu wel of niet heeft gepast. Daarvoor moeten we het Biddingbox reglement raadplegen dat als appendix in het Nederlandse spelregelboekje is opgenomen. "Een bieding wordt geacht gedaan te zijn als de biedkaart(en) uit de biddingbox gehaald zijn met de kennelijke bedoeling hiermee een bieding te doen (maar artikel 25A van de spelregels kan van toepassing zijn)."

Ergo, als er nog niks uit de box is gehaald, is er geen bieding gedaan, ook al kon iedereen zien wat er was vastgepakt. Zuid mag dus alsnog bieden wat hij wil. Nu voelt iedereen wel aan dat daarmee de kous niet af kan zijn. De wedstrijdleader moet alleen noord niet verbieden verder te bieden. Noord mag geen gebruik maken van de ongeoorloofde informatie; hij moet dus bieden alsof zuid gewoon zonder toestanden 2♥ had geboden. Dat betekent dat de wedstrijdleader zuid toestaat 2♥ te bieden en noord vertelt wat de consequenties zijn van zuids gerommel in de biddingbox. Zo nodig beoordeelt hij na afloop van het spelen of er een arbitrale score moet

komen en niet eerder. Het kan immers best zijn dat noord ten onrechte 4♥ biedt maar dat het contract down gaat en dan is er geen nadeel meer voor OW. Andersom kan het ook zijn dat noord nu voor de zekerheid maar past terwijl hij normaal altijd doorgeboden zou hebben. Als dan blijkt dat hogere contracten dan 2♥ er niet inzitten moet er een arbitrale score volgen. De hoogte van die score hangt vervolgens af van de scorekaart.

Gebruik van de Bridgemate

Vraag

We zijn een gezelligheidsclub en gebruiken al jarenlang de Bridgemates. Veel noordspelers hebben de gewoonte om direct na het bieden alvast de gegevens van het eindcontract in te voeren om later geen fouten te maken. Daarna gaan ze spelen. Iemand heeft daar nu bezwaar tegen gemaakt. Is dat bezwaar - theoretisch - terecht?

Antwoord

Nee, dat bezwaar is niet terecht en ik vraag me af op welke gronden iemand hier een probleem van wil maken. Het is zelfs een goede gewoonte om meteen na het bieden het contract in de Bridgemate in te voeren.

Naschrift

Veel clubs waar men onregelmatigheden uit de losse pols wil oplossen afficheren zich als gezelligheidsclub. Bij zulke clubs regeert gewoonlijk het recht van degene met de minste scrupules. Het is maar wat je gezellig noemt. De concrete vraag leidt allereerst naar artikel 40C3(a) van de spelregels:

"Tenzij het toegestaan wordt door het Bondsbestuur, is een speler niet gerechtigd tijdens de bied- en speelperiode geheugensteuntjes te gebruiken of hulpmiddelen voor berekeningen of bied- en speeltechniek, in welke vorm dan ook."

De vraag is of het vastleggen van het eindcontract als ongeoorloofd geheugensteuntje moet worden gezien. Daarvoor raadplegen we het Wedstrijdreglement van de NBB. Ik citeer artikel 7:

Artikel 7

Gebruik van scoreformulieren en systeem-beschrijvingen

1. Behoudens het in dit artikel toegestaan mogen door spelers tijdens een ronde geen aantekeningen worden gemaakt.
2. De gegevens betreffende een spel worden door Noord op de vastgestelde wijze vastgelegd, tenzij de WL toestemming geeft dat iemand anders het doet of tenzij het RB een officiële scorer heeft aangewezen.
3. Het is spelers toegestaan aantekening te houden van het contract, de leider, het resultaat, de score en de uitkomst. Deze aantekeningen mogen niet zichtbaar zijn voor spelers die het spel nog moeten spelen.
4. Buiten de in artikel 6 lid 2 en lid 4c en de in lid 3 van dit artikel bedoelde gegevens mogen de spelers tijdens het bieden en spelen geen reglementen, aantekeningen of andere bescheiden raadplegen.”

Het direct na het bieden invoeren van het contract en de leider is dus zonder meer toegestaan en wordt door de Weko ook geadviseerd. Het is echter niet verplicht. De ervaring leert dat hoe langer gewacht wordt met het vastleggen van het contract hoe groter de kansen op fouten en/of onenigheid.

Afwijken van de afspraken

Vraag

Ik heb een vraag over uitleg van een bieding en het gebruik van die informatie.

Het bieden gaat:

<i>West</i>	<i>Noord</i>	<i>Oost</i>	<i>Zuid</i>
1♠	pas	2SA	pas
4♠	pas	4SA	pas
5♥	pas	6♠	allen passen

Partners spelen voor het eerst met elkaar. 2SA is desgevraagd uitgelegd als Bergen raise (10/11 of 16+ met vierkaart schoppen). Als 2SA op tafel komt, protesteert de tegenpartij omdat er veertien mooie punten op tafel liggen (inclusief singleton).

De 2SA-bieder wilde een list verzinnen om erachter te komen of openaar een minimale of een maximale opening had. Nu openaar 4♠ biedt, meent hij dat keycards vragen en 6♠ verantwoord is.

Wat moet een arbiter hiervan vinden?

Antwoord

Wat is het nadeel voor de tegenstanders? De uitleg van het 2SA-bod is misschien onvolledig maar dat kan toch geen invloed hebben op het bieden van de tegenstanders of de uitkomst? Kortom, niks aan de hand.

Naschrift

Het lijkt erop dat NZ de spelregels verwarren met de 'regels' die ze van de bridgedocent hebben geleerd of in een boekje hebben gelezen. Let u maar eens op hoe vaak u spelers hoort zeggen 'dat had je nooit zo mogen bieden'. Wat oost hier gedaan heeft, is volkomen in de haak en zou ook van veel bridgedocenten instemming ontvangen. Spelregeltechnisch is slechts van belang of NZ de juiste uitleg hebben ontvangen over de biedafspraken van OW (inclusief eventuele gewoontes om af te wijken). Zelfs als deze uitleg onjuist of onvolledig is, hoeft er nog geen reden te zijn voor scorecorrectie. Als de uitleg noch op het bieden noch op het eindresultaat van invloed is, hebben OW gewoon recht op hun behaalde score. In feite protesteren NZ tegen het feit dat oost een creatieve manier heeft gevonden om een slem uit te bieden dat erin zit.

Kerstpuzzels

door Ad Cosijn

Een wedstrijdleader moet goed logisch kunnen redeneren; hoe kun je anders correct vervangende arbitrale scores vaststellen? In deze puzzel drie vragen waarin het op redeneren aankomt.

1. Een team speelt een viertallenwedstrijd van twaalf spellen. NZ spelen aan beide tafels op alle spellen 3SA ongedoubleerd. Aan beide tafels maken NZ in totaal 100 slagen. Wat is de grootst mogelijke overwinning in imp's die het team behaald kan hebben?
2. Noord en zuid hebben allebei nul honneurpunten. Wat is het maximum aantal slagen dat NZ in een troefcontract tegen elke verdediging van OW kunnen behalen?
3. Een biddingbox bevat als het goed is naast de biedkaartjes zes paskaartjes, vier doubletkaartjes en drie redoubletkaartjes. Wat is zonder onregelmatigheden het laagst mogelijke ongedoubleerde eindcontract waarbij precies alle pas-, doublet- en redoubletkaartjes uit alle vier de biddingboxen zijn gebruikt?

Kwetsbaarheidstabel

spelnr.	gever	kwb.
1	N	-
2	O	NZ
3	Z	OW
4	W	Allen
5	N	NZ
6	O	OW
7	Z	Allen
8	W	-
9	N	OW
10	O	Allen
11	Z	-
12	W	NZ

Imptabel

punten	IMP	punten	IMP	punten	IMP	punten	IMP	punten	IMP
0-10	0	170-210	5	430-490	10	1100-1290	15	2250-2490	20
20-40	1	220-260	6	500-590	11	1300-1490	16	2500-2990	21
50-80	2	270-310	7	600-740	12	1500-1740	17	3000-3490	22
90-120	3	320-360	8	750-890	13	1750-1990	18	3500-3990	23
130-160	4	370-420	9	900-1090	14	2000-2240	19	4000-meer	24

Het spelen van verkeerde spellen

door Ad Cosijn (namens de Weko)

Het komt op iedere club wel eens voor en het bezorgt de wedstrijdleader vaak flink wat hoofdbreken; paren die de verkeerde spellen spelen. We zetten in dit artikel op een rij hoe de wedstrijdleader hiermee moet omgaan.

Om te beginnen een paar belangrijke stelregels:

- Reglementair behaalde scores blijven staan, ook als ze zijn behaald tegen tegenstanders tegen wie men volgens schema de betreffende spellen niet had moeten spelen.

- Behaalde scores doordat paren eenzelfde spel een tweede maal spelen vervallen altijd, ook al hebben de tegenstanders een top.

We werken als voorbeeld een concrete situatie uit.

Paar 2 en 7 nemen plaats aan tafel 2 en daar liggen de spellen 5-8 al klaar. Deze spellen worden door beide paren gespeeld.

Bij aanvang van de derde ronde blijkt helaas dat de paren in de tweede ronde de spellen 9-12 hadden moeten spelen, De ontboden

wedstrijdleader heeft al snel door wat er gebeurd is. Na afloop van de eerste ronde waren de spellen niet naar de wisseltafel gebracht en beide paren waren er toen van uitgegaan dat de juiste spellen wel op tafel zouden liggen.

Natuurlijk kunnen de paren 2 en 7 de spellen 5-8 niet een tweede keer gaan spelen. De wedstrijdleader zoekt in het schema en komt tot de volgende conclusie:

- In ronde 3 moest paar 7 de spellen 5-8 spelen tegen paar 6.
- In ronde 6 moest paar 2 de spellen 5-8 spelen tegen paar 8.
- De resultaten die paar 7 tegen paar 2 heeft gehaald blijven gewoon staan.
- Voor paar 6 en paar 8 komen er op de spellen 5-8 arbitrale scores van gemiddelde-plus.
- Paar 6 en paar 7 hebben in ronde 3 een stilzit.
- Paar 2 en paar 8 hebben in ronde 6 een stilzit.

Blijft nog het probleem van de spellen 9-12 die de paren 2 en 7 in ronde 2 hadden moeten spelen. Daar komen ze nu niet meer aan toe. Als de spellen niet nagespeeld kunnen worden, zal de wedstrijdleader beide paren arbitrale scores moeten geven.

De wedstrijdleader had voor aanvang nog duidelijk omgeroepen dat er opgelet moest wor-

den omdat de spellen niet op tafel bleven liggen. Beide paren hebben daar niet naar geluisterd en dus krijgen ze op de spellen 9-12 gemiddelde-min conform artikel 12C2(a) van de spelregels.

U ziet het, een hoop gedoe voor de wedstrijdleader en vier paren die nu een ronde niet kunnen spelen. Geen wonder dat wedstrijdleaders wel eens kribbig worden als dit gebeurt. De wedstrijdleader moet alleen niet uit verontwaardiging de resultaten schrappen die de paren 2 en 7 op de spellen 5-8 hebben behaald. Ook het argument dat de scores moeten vervallen omdat ze die spellen volgens schema niet tegen elkaar hadden moeten spelen gaat dus niet op. En ja, het gebeurt regelmatig dat spelers spellen in een latere ronde nogmaals, bijvoorbeeld in de andere windrichting spelen en dat dat pas na afloop blijkt. De resultaten die bij de tweede keer spelen zijn behaald, moeten dan worden geannuleerd, ook al zeggen de spelers dat ze de spellen niet hebben herkend en ook al hebben de tegenstanders goede scores behaald en willen ze die liever niet kwijt. Met het resultaat mag de wedstrijdleader geen rekening gehouden bij het vaststellen van de kunstmatige arbitrale score: de overtreders krijgen gemiddelde-min en de niet-overtreders gemiddelde-plus.

Het WBF Laws Committee in Veldhoven

door Ton Kooijman

Tussen het steeds enthousiaster kijken naar de Nederlandse mannen en vrouwen in Veldhoven door hebben we daar ook twee vergaderingen van de spelregelcommissie van de wereldbridgefederatie gehouden. Sinds vorig jaar, bij het aantreden van Gianarrigo Rona als president, is die commissie drastisch verkleind. Dat heeft mijn volledige instemming omdat daarvoor de helft weinig of nooit aanwezig was en nu in Veldhoven de commissie vrijwel volledig present kon zijn. Een beetje jammer is dat er ook een paar goede wedstrijdleaders verdwenen zijn, wier steun ik altijd goed kon gebruiken.

Hieronder een samenvatting van de besluiten die we genomen hebben. Daarbij is het goed te bedenken dat we alweer bijna halverwege de tienjaarlijkse periode zijn die een aanpassing van de spelregels vraagt. Dus zijn we

begonnen met het rubriceren van aandachtspunten.

De eerste op die lijst betreft artikel 41B waarin de RT (de partner van degene die moet uitkomen) de mogelijkheid heeft om na de gesloten uitkomst te vragen naar de betekenis van biedingen. Sommige leden vonden dat het voldoende was om zo'n uitleg te kunnen vragen als de RT zelf in de eerste slag gaat bijspelen, wat ook in 41B wordt beschreven. Ikzelf denk dat het vragen voordat de dummy openligt wel zinvol is, omdat de leider bij het beantwoorden dan nog niet weet welke kaarten de dummy precies heeft, en dat kan voor de tegenspelers extra informatie opleveren als de latere dummy zich bijvoorbeeld in een bieding vergist heeft. En we hoeven niet bang te zijn dat er ongeoorloofde informatie over

tafel gaat die de keuze voor de uitkomst kan beïnvloeden, want die uitkomst ligt al op tafel. Kortom: nog geen besluit, maar op de agenda voor 2017.

In Poznań (Polen), bij de open Europese kampioenschappen deze zomer, is een arbitrage gedaan die bevestigd is door de protest-commissie daar, in het geval van een herhaalde verzaking in dezelfde kleur door dezelfde speler. Er werd getwijfeld aan de juistheid van die beslissing dus wij mochten er onze mening over geven. Een paar jaar geleden hadden we het principe al eens geformuleerd, maar onze secretaris had het zo vaag beschreven dat hij zelf niet meer begreep wat de bedoeling was.

U kent het volgende geval:

	A H V 8	
7 6 3 2		B 9
	10 5 4	

In de dummy wordt het aas gespeeld waarop iedereen bekent en dan de heer waarop oost verzaakt. Dat kost OW een strafslag. Op de vrouw verzaakt oost weer en nu kan de boer een slag worden, terwijl bij bekennen de leider nog steeds vier slagen maakt. Dus de tweede verzaking, die niet strafbaar is, kost de leider een slag. Als je nu artikel 64C op de beide verzakingen samen toepast krijgt de leider vier slagen, terwijl zonder de tweede verzaking toepassing van artikel 64B vijf slagen oplevert.

Er is dus besloten om in zo'n geval op de eerste verzaking 64A of B toe te passen en pas daarna te kijken of de tweede verzaking nog nadeel oplevert. Dat moet dan weggenomen worden met toepassing van 64C. Dat levert in bovenstaand voorbeeld vijf slagen op.

Nu het geval in Poznań.

♠ 10
♥ V B 6 5 3
♦ H 6 5 2
♣ A H V

♠ B 7 6	N	♠ 5 4 2
♥ 9 8 7	W	♥ A H 10 2
♦ A 10 9 8 7	O	♦ V 8 3
♣ B 10	Z	♣ 8 4 2

♠ A H V 9 8 3
♥ 4
♦ B
♣ 9 7 6 5 3

Zuid speelt 4♠ en de start is ♣B. De leider presteert nu het volgende: hij wint de eerste slag en speelt ook ♣H en ♣V waarop hij zijn beide singletons wegdoet. Hij verzaakt dus twee keer in dezelfde kleur en maakt met deze coup twaalf slagen (west troeft slag 3). Men vond in Polen dat 'equity' (rechtvaardigheid) vroeg om elf slagen toe te kennen. Met onder andere als redenering dat de leider zonder te verzaken aan elf slagen komt. Dat is wel waar, maar niet relevant voor deze arbitrage. De vraag is hoeveel slagen de tegenstanders krijgen als er niet voor de tweede keer verzaakt wordt. Stel dat oost nadat zijn partner de derde slag heeft ingetroefd aan hem vraagt of hij echt geen klaveren meer heeft, want hij is er vier kwijt? Dan moet zuid toch wel ontdekken dat hij die vier kleintjes heeft, herstelt hij zijn verzaking en gaat nog een slag in een rode kleur verliezen. Dus behoort hij tien slagen toegekend te krijgen.

We hebben het nog maar eens geformuleerd: Bij het toepassen van 64C moet de WL bekijken hoeveel slagen er gemaakt worden als de tweede verzaking niet plaatsvindt. En de eerste blijft normaal bestraft.

Artikel 25A kreeg ook opnieuw aandacht. We hebben bevestigd dat de vraag of er een denkpauze is geweest betrekking heeft op de tijd die verstrijkt vanaf het moment dat de speler ontdekt dat er een verkeerde bieding is gedaan.

Belangrijker was de vraag wat er moet gebeuren als een speler zich realiseert dat hij verkeerd geboden heeft doordat zijn partner alerteert en iets uitlegt dat niets met de bieding te maken heeft die hij dacht te hebben gedaan. Dan gebruikt hij dus ongeoorloofde

te mogen doen. Dit heeft de laws committee nooit bedoeld. Maar ja, dan moet je maar betere spelregels schrijven. Dat gaan we dus proberen.

We hebben ook besloten om de bridgewereld te vragen naar input voor de 2017-klus. Daar mag u het hele volgende jaar over doen. En we moedigen iedereen echt aan om te reageren.

Overzicht van wijzigingen in de 2^e druk van het Spelregelboekje

door Marc van Beijsterveldt (namens de Weko)

Eind december komt de tweede druk van het Spelregelboekje van de persen. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om niet alleen een nieuwe tekst toe te voegen aan art. 25A (zie het artikel van Ton Kooijman elders in deze WekoWijzer) maar ook om enkele al eerder vastgestelde wijzigingen door te voeren. Bovendien zijn nog enkele foutjes verbeterd. Er heeft verder geen inhoudelijke wijziging plaatsgevonden.

Hoofdstuk 1, Definities

Nieuwe tweede zin bij "Alerteren":

De wijze waarop dit moet gebeuren, mag worden aangegeven door de toernooiorganisator.

Nieuwe eerste zin in de tekst bij "Kunstmatig":

Een bieding die een andere dan zijn natuurlijk betekenis heeft.

Nieuwe zin in de tekst bij "Zitting":

Een speelperiode van langere duur waarin een aantal borden, bepaald door de toernooiorganisator, moet worden gespeeld.

Artikel 20, voetnoot bij 20B, taalfout hersteld: antwoordt m.z. antwoord

Artikel 25, voetnoot toegevoegd.

De verwijzing naar de voetnoot (1) staat achter 'voorgenomen bieding' in de eerste zin.

In Veldhoven ontmoette ik al iemand die maandenlang bezig is geweest om de spelregels door te nemen en die veel suggesties heeft. Daar zit beslist veel nuttigs bij. En recent hoorde ik van twee anderen dat ze iets dergelijks ondernomen hebben.

Als dat zo doorgaat, komen we in tijdproblemen maar voorlopig blijft de uitnodiging staan. Schroom niet.

De tekst van de voetnoot is:

Een speler mag een niet bedoelde bieding wijzigen zolang aan de voorwaarden van artikel 25A is voldaan, ongeacht de manier waarop hij zich van zijn fout bewust wordt.

Artikel 27B, verkeerd genummerd.

De juiste tekst is:

B. Onvoldoende bod wordt niet geaccepteerd

Als een onvoldoende bod op de beurt niet geaccepteerd wordt (zie A), moet het verbeterd worden door een reglementaire bieding (maar zie 3 verder). In dat geval:

1. (a) als het onvoldoende bod verbeterd wordt door ....

Artikel 41, wijziging in de tekst van de eerste voetnoot. Die is nu:

Het Bondsbestuur mag voorschrijven dat uitkomsten gedaan worden met de beeldzijde naar boven. (Het Bondsbestuur schrijft voor dat uitkomsten gedaan worden met de beeldzijde naar beneden.)

Artikel 81C8, foutje met kapitaal/onderkast:

8. het aanleveren ...

Trefwoordenlijst, twee verkeerde verwijzingen:

Bod, Voor de beurt 29, 31

Verzaking, Arbitrale score 64C

Commentaar bij het CLB-examen van september 2011

door Ad van 't Hoenderdal (namens de examencommissie)

Op 17 september is het tweede CLB-examen van deze cyclus afgenomen. Voor de meeste kandidaten was dit een herexamen; voor anderen een eerste keer. De opgaven en antwoorden kunt u vinden op bridge.nl >> publicaties >> oude examens.

Een aantal van de moeilijkste opgaven lichten we hier er nog even uit.

Opgave 5

Zuid is leider. In slag 8 vraagt hij de blinde om ♥8 voor te spelen, maar deze speelt ♥A. Oost speelt ♥4 bij, zuid zelf ♥V en west ♥6. De slag gaat dicht en zuid speelt in de volgende slag ♥3 voor. Dan zegt oost dat de blinde aan slag is. De vergissing blijkt en men roept men de WL. Mag west de ♥3 van zuid nu accepteren?

Veel kandidaten keken alleen naar de *lopende* slag en dan ligt het antwoord 'ja' voor de hand. Maar er is in de *vorige* slag een onregelmatigheid geweest en daar moeten we eerst naar kijken als tenminste "... de aandacht erop wordt gevestigd voordat een speler van beide partijen in de volgende slag heeft gespeeld." (art 45D). En de goede lezer komt dan tot de conclusie dat het hier voor herstel nog net niet te laat is. Als dat eenmaal is vastgesteld dan staat in 46D precies omschreven hoe het verder moet. De blinde had ♥A niet mogen spelen en die kaart moet worden teruggenomen. De vorige slag gaat helemaal opnieuw, te beginnen met ♥8 op tafel. Alleen als oost niet opnieuw ♥4 speelt, mag zuid een andere kaart spelen dan ♥V. Als oost of west in slag 8 nu een andere kaart speelt, is dat voor zuid ongeoorloofde informatie.

Opgave 6

West	Noord	Oost	Zuid
1SA	pas	2♥ ^A	3♦
2♠	WL!		

De WL wordt geroepen maar voordat deze is gearriveerd, heeft west al 3♠ geboden. Oost-West hebben Jacoby-transfers afgesproken. Wat beslist de wedstrijdleider nu?

We kunnen nu onderhand wel concluderen dat artikel 27B1(b) het arbitercorps (en de spelers) veel minder problemen heeft gebracht dan waarvoor werd gevreesd bij de invoering van de Spelregels 2007.

Aan deze opgave zitten een aantal aspecten. Belangrijk is dat de WL de regie heeft. Hij legt waar nodig de keuzemogelijkheden uit en dan krijgt Noord eerst de gelegenheid 2♠ te accepteren. Als dat niet gebeurt dan heeft west met de voortijdige vervanging de keuze voor de vervangende bieding al gemaakt (27C). Is 3♠ een bieding die dezelfde betekenis heeft als, of een meer precieze betekenis heeft dan, het onvoldoende 2♠? Dit paar heeft blijkbaar geen speciale afspraken over het weigeren van een transfer en dan wordt 2♠ dus gedaan met alle handen. In dat geval heeft elk vervangend bod per definitie een gelijke of meer precieze betekenis. Dus er is verder geen rechtzetting (27B1b).

Opgave 14

West	Noord	Oost	Zuid
1♣	pas	1♦	pas
2♣	WL!		

Wanneer west 2♣ biedt zegt hij "Sorry, ik had 1♦ moeten alerteren". Wat doet de WL?

Nogal wat kandidaten wilden hier west een waarschuwing geven vanwege het verstrekken van ongeoorloofde informatie tijdens het bieden. Dat zou opgaan als West iets had opgemerkt over het alerteergedrag van oost. Maar wat west hier doet is het corrigeren van de onjuiste informatie veroorzaakt door zijn *eigen* alerteerverzuim (21B1(a)). En de correctie is op tijd, zodat zuid desgewenst de pas nog mag vervangen nu noord nog niet heeft geboden. Alleen wanneer zuid bij nader inzien iets anders doet dan passen, mag west iets anders bieden dan 2♣. De nieuwe uitleg van 1♦ is - evenals elke uitleg door partner - ongeoorloofde informatie voor oost; na een eventuele wijziging van 2♣ is het oorspronkelijke 2♣-bod ook ongeoorloofde informatie voor oost. Overigens bepaalt zowel art. 20F4 als 75B dat west zelf de WL had behoren te roepen toen hij zich de vergissing in de uitleg realiseerde.

Over het algemeen waren de resultaten trouwens goed. Voor het deel Rekenen van dit CLB-examen slaagde 75% van de kandidaten; voor de Spelregels 54%. Beide percentages liggen ongeveer 10 procentpunten hoger dan in 2009.

Niet gespeeld of gemiddelde-plus?

door Ad Cosijn (namens de Weko)

Het komt soms voor dat een spel niet gespeeld kan worden. In de Bridgemate kan de wedstrijdleader dan 'NG' invoeren, niet gespeeld. De wedstrijdleader moet dan nog wel nagaan of er een kunstmatige arbitrale score moet worden toegekend. Uit vragen aan het bondsbureau is gebleken dat dat in veel gevallen niet goed gaat.

De regels zijn als volgt:

- 1) Als je een spel buiten je schuld niet kunt spelen ('een onverwachte stilzit') krijg je voor dat spel een vervangende score van gemiddelde-plus (60%).
- 2) Als je vanwege het schema één of meer spellen niet speelt, bijvoorbeeld bij een wachttafel, ook wel stilzit genoemd, krijg je op die spellen geen score en wordt het gemiddelde over evenzoveel minder spellen berekend. Dit is dus met name ook van toepassing als de wedstrijd al met een stilzit is opgezet.

Over het toekennen van arbitrale scores gaat artikel 12C van de spelregels. Artikel 12C2(a) luidt:

"Als tengevolge van een onregelmatigheid geen resultaat kan worden behaald (...), kent de wedstrijdleader een kunstmatige arbitrale score toe in overeenstemming met de mate waarin de partijen verantwoordelijk zijn voor de onregelmatigheid: gemiddelde-min (ten hoogste 40% van het totaal aan matchpunten in parenwedstrijden) aan een deelnemer die onmiskenbaar in overtreding is; gemiddelde (50% in parenwedstrijden) aan een deelnemer die slechts tot op zekere hoogte in overtreding is; gemiddelde-plus (ten minste 60% in parenwedstrijden) aan een deelnemer die op geen enkele wijze in overtreding is."

Dat betekent dat in deze gevallen het spel niet als 'niet gespeeld' in de uitslag mag voorkomen maar dat de wedstrijdleader ervoor moet zorgen dat de toepasselijke kunstmatige arbitrale scores in het rekenprogramma worden vastgelegd.

Arbitrale scores in het NBB-Rekenprogramma

door Hans van Staveren

Inleiding

Naar aanleiding van het uitkomen van release 2.7 van het NBB-Rekenprogramma, en de mogelijkheden die dat geeft voor het uitrekenen van allerlei arbitrale scores, is hier nog eens een overzicht van de verschillende arbitrale scores, wanneer je ze toepast, en hoe je ze door het NBB-Rekenprogramma laat uitrekenen.

In het bijzonder de mogelijkheid die er nu is om gewogen scores te laten uitrekenen en de implementatie van het beruchte artikel 12C1b zijn van belang voor de meeste WL's. Tot nu toe was er een soort goede reden om deze niet toe te passen (te ingewikkeld, met de hand uitrekenen) maar nu kan het vrij makkelijk.

In het NBB-Rekenprogramma zitten de arbitrale scores allemaal in het rechtermuisknop-menu als je in de scorekaart op de score klikt.

Gesplitste scores

Normaliter zijn de scores van NZ en OW aan tafel complementair. Alles wat NZ wint wordt

door OW ingeleverd en omgekeerd. Soms besluit je als WL deze koppeling tussen NZ en OW te verbreken. Zelfs een 60%-60%-beslissing is al een voorbeeld hiervan, maar iets als NZ +300/OW -450 is onder omstandigheden ook mogelijk. Van het laatste zullen we onder andere een voorbeeld zien bij de behandeling van artikel 12C1b. Maar bij bijvoorbeeld 82C (fout van de WL) kan het ook voorkomen dat je NZ en OW niet complementaire scores geeft.

In het NBB-Rekenprogramma begin je dit altijd door de optie Splitscore te kiezen. Dat maakt de scores van NZ en OW allebei rood, om aan te geven dat ze nu los van elkaar zijn. Nu kun je de NZ- en de OW-score onafhankelijk van elkaar veranderen in wat je maar wilt.

Kunstmatige score, 12C2 en 12C1d

Deze scores, in de wandelgangen 40, 50 en 60% geheten, zijn gemiddelde-min, gemiddelde en gemiddelde-plus. Die gemiddelde-min en gemiddelde-plus worden bij extreme zit-

tinguitslagen respectievelijk minder of meer dan de normale 40% en 60% (in parenwedstrijden).

Deze kunstmatige scores gebruik je normaliter alleen als het spel niet gespeeld kan worden. Sinds de laatste spelregelwijziging mag de WL ze ook gebruiken als een soort laatste redmiddel als hij het echt niet meer weet. Maar zie eerst de mogelijkheid van een gewogen score.

In het NBB-Rekenprogramma zijn Gemiddelde min en Gemiddelde plus directe opties, die de andere kant ook de complementaire score geven. Als je 60/60 wilt geven moet je dus ook eerst de optie Splitscore gebruiken. Om historische redenen zit het Gemiddelde bij parenwedstrijden in de optie Arbitrale score.

Bij viertallenzittingen is ook de Gemiddelde score een directe optie. De optie Arbitrale score is afwezig. Je hoeft maar één tafelresultaat door een arbitrale score te vervangen om deze als uitslag op het spel voor de viertallen te laten tellen. Een eventueel reeds behaald resultaat aan de andere tafel kan blijven staan en telt dan nog wel mee voor de butleruitslag. Denk er wel aan dat bij het geven van gemiddelde-plus je eerst even behoort te kijken of de niet-overtredende partij aan de andere tafel geen zeer gunstig resultaat heeft, zie artikel 86D. Dus als je nevenpaar al +2000 heeft gescoord op een deel-scorespel hoor jij als het spel aan jouw tafel moet worden geannuleerd niet de gewone 3 imp's te krijgen als het buiten je schuld is. Gebruik dan de 'Corrigeer IMP'-optie, of geef gewoon 1SA= als vervangende score.

Vervangende score, 12C1a

Als je als WL een behaalde score op een spel verandert in een andere bridgescore, dan kun je die score gewoon intypen op de normale plaats. Wat het NBB-Rekenprogramma betreft is dat een normale score waar niets bijzonders mee gebeurt. De score wordt vanaf deze versie automatisch geblokkeerd, zodat deze niet door latere invoer vanuit de Bridgemates overschreven kan worden.

Gewogen scores, 12C1c

Soms wil je als WL wel een arbitrale score geven, maar weet je niet precies wat redelijk zou zijn. Laten we als voorbeeld nemen een paar dat door een verkeerde uitleg van de

tegenpartij in een onzinnige 3SA komt, terwijl ze bij de goede uitleg 4♥ zouden hebben geboden. In 3SA gingen ze twee down, maar 4♥ maken ze zeker, en misschien wel met een overslag. Nu kun je ze 4♥+1 geven, maar dat is niet eerlijk tegenover de rest van het veld. Zo makkelijk is die overslag nou ook weer niet. Maar als je ze 4♥= geeft, is het paar terecht ontevreden, want ze hadden die overslag misschien wel gemaakt. De eerlijkste score ligt dus ergens tussenin.

Artikel 12C1c geeft je de mogelijkheid om hier een oplossing voor te vinden. Stel dat je beslist dat een overslag één op de drie keer gemaakt een redelijke score is, dan ga je ze de score geven van 1/3 keer 4♥+1 en 2/3 keer 4♥=. Je kunt dit soort scores net zo gek maken als je wilt. Het wordt niet aangeraden, maar je mag zelfs een score geven gebaseerd op tien mogelijke scores allemaal met andere waarschijnlijkheid. Zelf probeer ik het aantal mogelijkheden altijd op hoogstens drie te houden. Dat is tenminste ook nog uit te leggen. In geval van twijfel kun je natuurlijk altijd de weging een beetje in het voordeel van de niet-overtreders doen.

In het NBB-Rekenprogramma voer je dit als volgt in. Je kiest de optie Gewogen score en krijgt dan een in te vullen formuliertje met scores en waarschijnlijkheden. Voor dit 4♥+1 of 4♥= voorbeeld voer je in een score van 420 met gewicht 2, en een score van 450 met gewicht 1. De som van die gewichten is 3, dus wordt het 2/3 en 1/3 van de scores van 4♥= en 4♥+1. Gewichten 4 en 2 doen hetzelfde, gewichten 67 en 33 min of meer ook.

Dit heeft allerlei spannende effecten op de frequentiestaat, die moet u maar eens nakijken. Spelers zouden kunnen vragen wat er gebeurd is namelijk....

Bijdragen aan eigen schade, 12C1b

Dit is een hele lastige. Eerst wat voorbeelden. Spel 1, N/niemand.

1. NZ bieden 4♥, en zullen dat met een overslag gaan maken, +450. Maar OW nemen uit met 4♠, via handen-en-voeten-bieden en dergelijke. OW gaan gedubbeld -3, NZ +500. De WL beslist dat het bieden van 4♠ een overtreding is, maar door de behaalde score is er geen nadeel voor de niet-overtreders. De score van NZ +500 blijft gewoon staan voor beide kanten.

2. Zelfde verhaal, maar nu gaat 4♠ gedubbeld -2, NZ +300. WL besluit overtreding, wel nadeel, en geeft een AS van NZ +450 voor beide kanten.
3. Zelfde verhaal. De 4♠ van OW moet gedubbeld drie down, maar NZ verzaken tijdens de verdediging, en door de over te dragen slag gaat het contract dus maar twee down. De WL besluit overtreding, geen nadeel voor de niet overtredders (na de overtreding zouden ze zonder die verzaking een betere score halen). NZ houdt dus +300, maar OW krijgt -450, want zij mogen niet profiteren van hun overtreding. Een vrij gewone splitscore.
4. Zelfde verhaal. Maar nu moet de 4♠ gedubbeld twee down voor +300. NZ verzaken weer, en het resultaat is dus nu maar één down, voor +100. Nu zijn NZ benadeeld op twee manieren. Hun te halen score ging van +450 naar +300 door de overtreding van OW. Daarna ging hun score verder omlaag naar +100 door hun eigen ernstige fout. Artikel 12C1b zegt nu dat NZ gecompenseerd gaan worden voor het stuk van +450 naar +300, maar niet voor het stuk van +300 naar +100. OW krijgen gewoon -450 aan hun broek.

Hoe moet je voorbeeld 4 nu uitrekenen? Het is een heel gedoe:

- Eerst geef je NZ +450, en rekent dan hun score uit.
- Dan geef je ze +300 en rekent hun score uit.

- Dan geef je ze +100 en rekent de score uit.
- Dan trek je het verschil van de +300 en de +100 score af van de score van +450. Dat is hun uiteindelijke score.

Het goede nieuws is dat het NBB-Rekenprogramma dit nu allemaal voor je kan doen.

Geef het paar eerst een AS van 4♥+1. Kies nu optie Corrigeer MP en kies daarin Correctie voor ernstige fout. Daarin kun je de andere twee getallen invoeren(+100, +300) en het NBB-Rekenprogramma doet de rest. Let nog even op dat je in het NBB-Rekenprogramma overal, en dus ook hier, een negatief getal invoert met het minteken aan de achterkant (dus bijv. 50, min).

Andere arbitrale scores

Het NBB-Rekenprogramma heeft nog andere mogelijkheden. Zo kun je willekeurige percentages, of aantallen matchpunten invoeren. Deze mogelijkheden waren zeker nodig toen de hierboven uitgelegde opties nog niet aanwezig waren, maar zouden vanaf nu eigenlijk niet meer gebruikt hoeven te worden. Alle mogelijkheden van artikel 12 zijn geïmplementeerd, en het toekennen van een willekeurig percentage staat daar niet bij.

Er zijn geen plannen om deze andere mogelijkheden op korte termijn weg te halen, maar WL's worden geacht deze niet meer te gebruiken. Mocht iemand van mening zijn dat hij deze andere arbitrale scores toch nog ergens voor nodig heeft dan raden we aan om contact op te nemen met de helpdesk van de NBB, helpdesk@bridge.nl, of natuurlijk met mij via sater@xs4all.nl.

Addenda bij artikel in WekoWijzer 121 over duplicieermachines

door Marc van Beijsterveldt

Diverse leveranciers hebben gereageerd op WekoWijzer 121. Hieronder een (ingekort) overzicht.

Duplimate (Jannersten)

- Jannersten wijst erop dat de gevoeligheid voor vervuiling voor alle machines geldt. Dat is zo, plakkerige kaarten worden door geen enkele machine goed verwerkt. Wat bedoeld werd was dat juist de barcode, die in principe veel fijngevoeliger is dan de hoek van de kaart die door de andere machines gelezen wordt, kwetsbaar is voor vervuiling.
- Jannersten verkoopt hoge kwaliteit kaarten met barcodes die even duur zijn als dezelfde kwaliteit kaarten zonder barcodes. Wat bedoeld wordt is dat barcodekaarten vrijwel altijd gekocht zullen moeten worden, i.t.t. gewone kaarten die vaak gratis beschikbaar zijn via een sponsor.
- De nieuwste versies van de transportband en pusher zijn volgens de fabrikant van een betere kwaliteit dan voorheen en geven minder problemen.

BridgePartner

De leverancier laat weten dat zeer onlangs is besloten deze machine niet meer te leveren.

Dealer4

Naar aanleiding van de gemaakte opmerkingen laat de leverancier weten dat hij met spoed gaat werken aan het uitbreiden van de software, m.n. het implementeren van BigDeal.

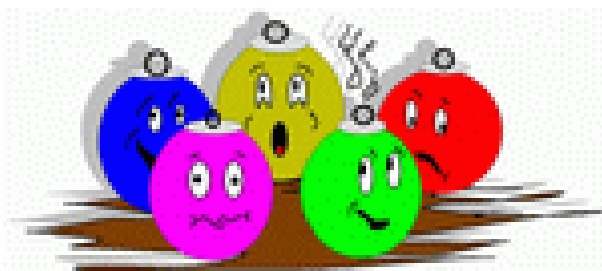
Ge&ar Tronic

Ook de leverancier van de laatst behandelde machine reageerde.

- De machine kan een barcode, die met een sticker op de buitenkant van de boards is aangebracht, herkennen. Op die manier is het vrijwel uitgesloten dat de kaarten in een verkeerd bord terecht komen. (Dealer4 beschikt ook over deze optie, MvB.)
- Gewerkt wordt aan een aanpassing aan de machine waardoor het ook mogelijk wordt andere borden (dus iets grotere) te gaan gebruiken.

Diverse

- Bij de productie van de geprinte versie is op het laatste moment iets misgegaan. Daardoor is het kopje van de tabel op pagina 16 linksonder op pagina 15 terechtgekomen.
- De op pagina 18 beschreven software (Windows frontend) blijkt niet meer via de genoemde webpagina te downloaden. Als alternatief wordt BOS aangeraden (dat is de software die bij de Duplimate wordt meegeleverd).
- Jannersten wijst erop dat hij ook de zgn. Handydup verkoopt. De prijs daarvan is ongeveer 1/10 van zijn grote broer. Met de Handydup kunnen kleinere hoeveelheden spellen worden gedupliceerd of uitgelezen. Het apparaat heeft geen motortje en wordt met de hand bediend. Hiermee zouden, bijvoorbeeld, de spellen voor de clubavond met de hand kunnen worden geschud, daarna ingelezen en op die manier op de website worden gezet. Of je kunt juist wel de spellen vooraf met de computer schudden en daar dan een of twee duplicaten van maken. Meer informatie op www.handydup.com.

Gewogen scores, artikel 12C1(c)

door Marc van Beijsterveldt

Inleiding

Elders in deze WekoWijzer stipt Hans van Staveren het onderwerp gewogen scores aan. Daar is in Nederland nog vrij weinig ervaring mee. Tot de invoering van de Spelregels 2007 was er een Weko-besluit dat de zgn. bonds-arbiters, die NBB-wedstrijden leiden, een gewogen score mochten geven. Maar sinds 2007 zijn deze gewogen scores onderdeel van de Spelregels en dat betekent dat iedere wedstrijdleider in principe een gewogen score mag geven.

In dit artikel wordt eerst uitgelegd in welke gevallen een gewogen score van toepassing zou kunnen zijn. Daarna zijn er enkele voorbeelden waarbij ook uitgelegd wordt hoe de berekening plaatsvindt.

Tekst van de Spelregels

De tekst van de toepasselijke gedeelten van artikel 12 is als volgt:

12C1(c) Tenzij het Bondsbestuur het verbiedt, mag een vervangende score uit billijkheidsoverwegingen zo berekend worden dat ze de mate van waarschijnlijkheid van een aantal mogelijke resultaten weer spiegelt.

12C1(d) Als de mogelijkheden erg talrijk of niet duidelijk zijn, mag de wedstrijdleider een kunstmatige score toekennen.

12C2(a) Als tengevolge van een onregelmatigheid geen resultaat kan worden behaald (en zie C1d), kent de wedstrijdleider een kunstmatige arbitrale score toe in overeenstemming met de mate waarin de partijen verantwoordelijk zijn voor de onregelmatigheid: gemiddelde-min (ten hoogste 40% van het totaal aan matchpunten in parenwedstrijden) aan een deelnemer die onmiskenbaar in overtreding is; gemiddelde (50% in parenwedstrijden) aan een deelnemer die slechts tot op zekere hoogte in overtreding is; gemiddelde-plus (ten minste 60% in parenwedstrijden) aan een deelnemer die op geen enkele wijze in overtreding is.

Kort samengevat staat hier het volgende. Als de wedstrijdleider besloten heeft een (vervangende) arbitrale score te geven kan hij proberen in te schatten wat de mogelijke resul-

taten op een spel zouden kunnen zijn. Als dat lastig is, kan een kunstmatige score worden gegeven en hoe hoog die dan is, is vastgelegd op gem-plus, gem of gem-min.

Al eerder (WekoWijzer 119, pag. 14) legde Ton Kooijman uit dat gewogen scores niet gebruikt worden in gevallen waarbij er sprake is van een ongeoorloofde informatie:

“We houden in Nederland vast aan de procedure waarbij de niet toegestane actie niet in de arbitrale score mag worden meegenomen. Zoals iedereen dat behoort te doen.”

Dat komt omdat een dergelijk overtreding in art. 16B als volgt beschreven wordt:

”Nadat een speler aan zijn partner op andere wijze informatie heeft verschaft waarmee een bieding of speelwijze zou kunnen worden gesuggereerd, mag de partner uit de voor de hand liggende mogelijkheden er niet één kiezen die onloochenbaar door deze informatie zou kunnen zijn gesuggereerd.”

En als iets niet mag, mag het ook niet een beetje.

Wanneer dan wel gewogen scores? Deze worden toegepast in gevallen waarbij na een ander soort onregelmatigheid niet duidelijk is wat het resultaat op het spel geworden zou zijn. De oude benadering, het voor de niet-overtredende partij gunstigste resultaat dat waarschijnlijk behaald had kunnen worden, en voor de overtreders het ongunstigste resultaat dat met enige waarschijnlijkheid mogelijk was (vaak complementair), wordt niet meer gebruikt. Het was ‘vroeger’ vaak reden om in protest te gaan, de protestcommissie had namelijk wel de bevoegdheid om scores te wegen en je score werd er vaak op zijn minst een beetje beter van. Om de druk op protestcommissies te verminderen hebben de spelregelmakers daarom de bevoegdheid om gewogen scores vast te stellen verschoven naar de wedstrijdleider.

In alle gevallen moet de wedstrijdleider proberen vast te stellen wat er zou zijn gebeurd als de onregelmatigheid niet had plaatsgevonden. Vaak komt het er dus op

neer dat hij zich zal moeten proberen voor te stellen hoe het bieden en spelen zou zijn gegaan als de tegenstanders tijdig over de juiste informatie zouden hebben beschikt.

Voorbeelden

Hieronder drie voorbeelden waarbij de wedstrijdler besloot een gewogen score toe te kennen.

Clubavond, A-groep van een sterke vereniging (top 50 in de NBB-rating)

Spel 17   ♠ B 6 2
N / —   ♥ V 8 5
                   ♦ V 8 6 4 2
                   ♣ A H

♠ A H 10 9 7 5					♠ 8 4 3
♥ A					♥ B 6 4
♦ H 10 9	W	N	O	Z	♦ A 5 3
♣ V 5 3					♣ B 9 7 6

♠ V
 ♥ H 10 9 7 3 2
 ♦ B 7
 ♣ 10 8 4 2

Biedverloop:

<i>West</i>	<i>Noord</i>	<i>Oost</i>	<i>Zuid</i>
—	1♦	pas	2♥
3♠	4♥	pas	pas
pas			

2♥ is uitgelegd als sterk maar het is volgens afspraak zwak. Volgens west is 3♠ ook sterk. Na afloop van het bieden heeft zuid de uitleg niet gecorrigeerd, het contract ging ongedoubleerd twee down. Als het spel is gespeeld, blijkt dat zuid een zwakke hand had. OW roepen de arbiter en beklagen zich omdat ze 4♥ met de gegeven uitleg moeilijk konden doubleren. Bovendien blijkt dat 4♠ gemaakt kan worden.

De WL beslist op basis van de verkeerde uitleg dat OW in hun bieden zijn gehinderd. Er zijn diverse mogelijkheden (noord biedt steeds 4♥, hij heeft geen recht op de goede betekenis). Oost zou 4♠ kunnen bieden en laat hij dat na dan zou west 4♥ kunnen doubleren. En als dat gebeurt, kan oost passen of alsnog 4♠ bieden. De WL beslist de score te wege: in 2/3 van de gevallen doubleren OW, in 1/3 van de gevallen bieden ze zelf de manche die ze zullen maken.

De overige resultaten:

OW 5♠! -2	1	+300
OW 3♠ +1	1	-170
OW 4♠ C	2	-420

Met behulp van de doortelmethode (onderaan beginnen met -1) kan de frequentiestaat worden gemaakt:

freq.	NZ-score	NZ MP	OW MP
1	+300	8	0
1	-170	6	2
0,67	-300	4,33	3,67
2,33	-420	1,33	6,67

De score voor NZ wordt dus $(0,67 * 4,33) + (0,33 * 1,33) = 3,3$ MP

De wedstrijdler hoeft dit gelukkig niet meer met de hand te doen (als meer dan twee mogelijkheden worden gewogen wordt het al snel behoorlijk complex). Hij kan dit zo invoeren in het NBB-Rekenprogramma (vanaf versie 2.7, zie het artikel van Hans van Stavereen).

Clubavond, A-groep van een redelijk sterke vereniging (top 100 in de NBB-rating)

Spel 17   ♠ A H V
N / —   ♥ 8 7
                   ♦ 10 6 3 2
                   ♣ A H 4 3

♠ B 6 4 2					♠ 5
♥ A V B 2					♥ H 10 9 5 3
♦ H 8 5	W	N	O	Z	♦ A 9
♣ B 5					♣ V 10 9 8 2

♠ 10 9 8 7 3
 ♥ 6 4
 ♦ V B 7 4
 ♣ 7 6

Het biedverloop was:

<i>West</i>	<i>Noord</i>	<i>Oost</i>	<i>Zuid</i>
—	1SA	pas	2♥
... pas	2♠	doublet	pas
3♥	3♠	4♥	pas
pas	pas		

Bij zijn afsluitende pas vestigt noord de aandacht op de zeer langzame pas van west (een minuut). Deze wordt niet bestreden en de arbiter laat uiteraard het spel eerst spelen.

Het resultaat is 4♥ contract.

De WL bespreekt het spel met twee spelers en vindt dat het doublet van oost geïnspireerd is op de langzame pas van west. Besloten

wordt de score vast te stellen op 2♠ door noord, twee down. OW zijn het daarmee niet eens en gaan in protest. Men vraagt mijn advies.

Dat het doublet van oost een overtreding is, is evident. Er zullen zeer weinig spelers zijn die 2♠ zullen doubleren (wests puntenkracht kan nog makkelijk in zuid zitten). Dat betekent dat een arbitrale score gegeven moet worden op basis van de situatie vóór de overtreding. Als oost past, past zuid uiteraard ook. Voor west is er wel reden nog te bieden (partner zal kort in schoppen zijn, zuid heeft weinig punten) maar toch zal er meestal gepast worden. Dat betekent dat het eindcontract 2♠ is. Hoeveel slagen worden daarin gehaald? OW halen één schoppen-, twee harten- en twee ruitenslagen. Als ze er in slagen de ruitenaftroever te vinden, gaat het contract één down.

De door de WL vastgestelde score (twee down) blijkt gebaseerd op de enige andere tafel in de A-groep waar 2♠ werd gespeeld en daar ging het NZ-paar twee down. In de B-groep worden dezelfde (geduplicateerde) spellen gespeeld en daar was regelmatig 2♠ het eindcontract. Het werd drie keer gemaakt en ging één keer een down. Dat geeft een indicatie dat de score gewogen moet worden omdat er diverse mogelijkheden zijn.

Mijn voorstel was om 20% 2♠ -2, 60% 2♠ -1 en 20% 2♠ C vast te stellen. Let op dat dat natuurlijk niet hetzelfde is als 100% 2♠ -1; de weging gebeurt op de MP die bij deze resultaten horen en niet op het aantal slagen. Verder schreef ik nog dat als alternatief (in de A wordt beter verdedigd) gekozen zou kunnen worden voor bijv. 1/3 2♠ -2 en 2/3 2♠ -1. De clubprotestcommissie besloot het tweede alternatief te kiezen.

De overige scores op dit spel waren

NZ 2♠ -2	1	-100
OW 3♥ +1	2	-170
OW 4♥ C	1	-420

De frequentiestaat wordt dan:

freq.	NZ-score	NZ MP	OW MP
0,67	-50	8,33	-0,33
1,33	-100	6,33	0,77
2	-170	3	5
1	-420	0	8

NZ krijgt dus $(0,67 * 8,33) + (0,33 * 6,33) = 7,7$ MP; OW krijgt de tegenscore $(8 - 7,7 = 0,3)$.

Hoofdklasse viertallen

Spel 17 ♠ H V 8 2
 N / — ♥ 8 6 5
 ♦ V B 3
 ♣ A 8 6

♠ A 9 6			♠ B 5 4
♥ 10 7 4 3 2			♥ H V B
♦ 10 6 2			♦ 7 4
♣ B 4			♣ H V 10 9 2

N
 W   O
        Z

♠ 10 7 3
 ♥ A 9
 ♦ A H 9 8 5
 ♣ 7 5 3

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
—	1♣ ^A	2♣	2♦
2♥	pas	pas	3♦
pas	pas	pas	

De 1♣-opening is vanaf een doubleton, 2♣ wordt door west uitgelegd als sterk. 2♦ is 8-11 met vijf ruitens. 3♦ wordt +1 gemaakt. Dat de gegeven uitleg niet klopt is i.e.g. voor zuid wel duidelijk. Maar wat is er wel aan de hand? Kan oost bijvoorbeeld de hoge kleuren hebben? Het spel wordt voor NZ moeilijk bidbaar, komen ze er op tijd achter dat er in alle kleuren een stop is?

Na afloop van het spel vragen NZ om arbitrage. OW is een gelegenheidspaar. Het is niet duidelijk wat de afspraak is (waarschijnlijk is er geen over een doubleton 1♣-opening). De arbiter beslist daarom op basis van verkeerde uitleg. Hij is van mening dat die nadeel voor NZ heeft veroorzaakt maar vindt het niet duidelijk wat het eindresultaat zal zijn als zuid weet dat oost klaveren heeft. Hij besluit daarom de score te wegen en ziet twee mogelijkheden: NZ spelen 3SA of ze spelen 3♦ in welk geval het tafelresultaat kan blijven staan. Hij besluit beide scores een gewicht van 50% te geven.

3SA zal met hartenstart waarschijnlijk wel worden gemaakt; de enige speelwijze (twee keer schoppen naar de dummy) werkt omdat de hartens blokkeren. In de praktijk (aan alle acht tafels worden dezelfde spellen gespeeld) is een van de twee leiders die 3SA afspeelde echter down gegaan en dat had wellicht in de score meegewogen moeten worden, bijvoorbeeld 50% 3♦ met een overslag, 30% 3SA contract en 20% 3SA -1.

Een plausibel biedverloop is:

West	Noord	Oost	Zuid
—	1♦	pas	1♥
1♠	3♦	pas	3SA
pas	pas	pas	

Na klaverenstart is 3SA acht down, na ruiten- of hartenstart maak je vlot drie overslagen.

Opgave 2

Noord en zuid hebben allebei nul honneurpunten. Wat is het maximum aantal slagen dat NZ in een troefcontract tegen elke verdediging van OW kunnen behalen?

Antwoord

De vraag laat elke kaartverdeling voor NZ open maar we kunnen de OW-kaarten dan zo gunstig mogelijk verdelen om zoveel mogelijk slagen te maken. Wel moeten we bij elke met die kaartverdeling mogelijke verdediging het in de oplossing gestelde aantal slagen kunnen halen. Dat lijkt erg ingewikkeld maar met enige oefening is dat goed uit te analyseren. We stellen in onze analyse dat de leider de meeste troeven heeft. De gevallen waarin dat niet zo is hoeven we niet te bekijken want dan maken we van dummy de leider.

We stellen vervolgens een paar dingen vast: Omdat OW alle plaatjes hebben kunnen NZ in geen enkele kleur meer dan een negenkaarts fit hebben.

Met de vier hoogste kaarten kunnen OW in elk geval twee slagen halen in elke kleur die niet door NZ voortijdig kan worden afgetroefd. Eenvoudig valt dan in te zien dat NZ in elk geval negen slagen kunnen halen met schoppen als troef als het spel als volgt verdeeld is:

		♠ —	
		♥ 6 5 4 3 2	
		♦ 5 4 3 2	
		♣ 5 4 3 2	
♠ V B			♠ A H
♥ V B			♥ A H
♦ 10 9 8 7 6	W	N	♦ A H V B
♣ 9 8 7 6	Z	O	♣ A H V B 10
		♠ 10 9 8 7 6 5 4 3 2	
		♥ 10 9 8 7	
		♦ —	
		♣ —	

Noord heeft tegen elke start het tempo om zeven troefslagen en twee hartenslagen te maken.

Kunnen we dit aantal verhogen? We constateren:

- Als een kleur 2-2 bij OW zit kunnen OW altijd twee ronden troef spelen.
- Om meer dan negen slagen te kunnen maken zullen er in dummy introevers moeten worden gemaakt.
- Om naast de troefkleur slagen te kunnen maken mag noord niet de controle over het spel verliezen.

We redeneren vervolgens wat het maximaal aantal slagen kan zijn.

Dat OW altijd ten minste twee troefslagen maken is duidelijk.

Elf slagen is dus in elk geval het maximum.

Om elf slagen te kunnen maken moeten NZ in de andere drie kleuren een renonce hebben, dus in ten minste één kleur in dummy.

Om van die renonce te kunnen profiteren moet dummy ten minste drie troeven hebben, anders spelen OW dummy's troeven weg bij de start en incasseren hun topslagen in leiders tweede kleur.

We analyseren nu de mogelijkheden:

- Dummy heeft drie troeven en de leider zes. Zijn tweede kleur is dan een zevenkaart, waarin dummy een renonce heeft. Op zijn gunstigst zit die kleur 3-3 bij OW. Als OW beginnen met twee ronden troef kan er maar eenmaal worden getroefd in dummy en verliest de leider minstens nog twee slagen in zijn tweede kleur.
- Dummy heeft vier troeven en de leider vijf. Zijn tweede kleur is dan een achtkaart, waarin dummy een renonce heeft. Op zijn gunstigst zit die kleur 3-2 bij OW. Als OW beginnen met twee ronden troef kan er wel tweemaal worden getroefd in dummy maar na twee ronden troef spelen OW een van leiders korte kleuren. De leider mist nu het tempo om zijn tweede kleur vrij te spelen.
- Op vergelijkbare wijze doorredenerend kunnen we vaststellen dat er geen handverdeling mogelijk is waarbij NZ bij elk tegenspel van OW meer dan negen slagen kunnen halen.

Het juiste antwoord is dus negen slagen.

Opgave 3

Elke biddingbox bevat als het goed is naast de biedkaartjes zes paskaartjes, vier doubletkaartjes en drie redoubletkaartjes. Wat is zonder onregelmatigheden het laagst mogelijke ongedoubleerde eindcontract waarbij precies alle pas-, doublet- en redoubletkaartjes zijn gebruikt?

Antwoord

We constateren:

Het biedverloop moet in totaal precies 24 passen, zestien doubletten en twaalf redoubletten tellen. Drie passen volgen na het eindcontract en maximaal drie passen voor het eerste bod, dat uiteraard 1♣ is.

Omdat we zestien doubletten hebben moet er ook ten minste zestien maal een opvolgend bod zijn, maakt totaal zeventien.

Conclusie: het theoretisch laagst mogelijke contract is bereikt na het 17^e bod, d.w.z. 4♦.

Nu moeten we nog kijken of we dat contract kunnen bereiken terwijl iedere speler precies zesmaal past, viermaal doubleert en driemaal redoubleert.

We constateren verder:

- Vóór elk doublet en redoublet zijn er nul of twee passen mogelijk.
- Na elk doublet en redoublet zijn er nul, een of twee passen mogelijk.
- Na twaalf doubletten volgt een redoublet (al dan niet met twee tussenliggende passen), na vier doubletten niet.

We nemen voor het gemak aan dat west gever is. Aangezien er met een eindcontract van 4♦ 69 biedingen zijn, waarvan 52 pas, doublet en redoublet en aangezien het bieden met drie maal pas eindigt, betekent dit dat west begint met 1♣ en de laatste pas doet en noord degenere is die 4♦ biedt.

Het bieden begint dus:

West	Noord	Oost	Zuid
1♣			
en eindigt met			
	4♦	pas	pas
pas			

Dat zijn vijf van de 69 biedingen. Blijven over zestien ronden bieden, beginnend bij noord en eindigend bij west waarvoor geldt:

- Noord moet daarin eenmaal passen in plaats van een bod te doen vergeleken met de andere windrichtingen.
- Om in 4♦ te kunnen eindigen moet er na elk bod t/m 4♣ een doublet volgen.

Doorredenerend is de conclusie dat dit niet mogelijk is; het bieden zal moeten bestaan uit dezelfde aantallen biedingen voor elke windrichting. Dat betekent 72 biedingen en dus als laagst mogelijke eindcontract het 20^e bod, dat is 4SA.

Een mogelijk biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
pas	1♣	x	pas
1♦	x	pas	1♥
x	pas	1♠	x
pas	1SA	x	xx
2♣	x	xx	2♦
x	xx	2♥	x
xx	2♠	pas	pas
x	xx	2SA	pas
pas	x	xx	3♣
pas	pas	x	xx
3♦	pas	pas	x
xx	3♥	pas	pas
x	xx	3♠	pas
pas	x	xx	3SA
pas	pas	x	xx
4♣	pas	pas	x
xx	4♦	4♥	4♠
4SA	pas	pas	pas

